

dr hab. Mariusz Bogdanowicz, prof. UMCS

Warszawa 22.02.2024.

Instytut Muzyki

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Dziedzina: sztuki

Dyscyplina: sztuki muzyczne

**Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania
stopnia doktora habilitowanego
dr. Maciejowi Adamczakowi
w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne**

Zleceniodawca recenzji:

Rada do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, działając na podstawie art. 221 ust. 4 i 5 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2023 r. poz. 742, z późn. zm.) § 8 oraz § 10 ust. 2 Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, uchwałą 53/2023 z dnia 4 grudnia 2024 roku, powołała mnie na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne wszczętego na wniosek dr. Macieja Adamczaka.

Do pisma zlecającego recenzję została dołączona kompletna dokumentacja w formie elektronicznej (pendrive) oraz płyta CD z nagraniem audio autorskiego projektu słowno-muzycznego pt. *Noli me tangere* złożona przez habilitanta zgodnie z art. art. 219 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.).

Podstawowe informacje o kandydacie

Dr Maciej Adamczak bezsprzecznie zalicza się do czołówki polskich kontrabasistów jazzowych. Jest wybitnym instrumentalistą o niezwykle rzetelnym warsztacie oraz

wyczuwalnym, niemal w każdym zagrany dźwięku, poszanowaniu tradycji, zarówno tej jazzowej, jak i tej odnoszącej się do muzyki poważnej.

Swą muzyczną drogę rozpoczął w Kaliszu. Początkowo uczył się gry na akordeonie, następnie uczęszczał do Technikum Budowy Fortepianów przy Kaliskiej Fabryce Fortepianów i Pianin *Calisia*, gdzie uczył się gry na fortepianie. Zainteresowaniu muzyką jazzową sprzyjał odbywający się co roku w Kaliszu Międzynarodowy Festiwal Pianistów Jazzowych. Zafascynowany jazzem rozpoczął naukę na kontrabasie w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia w Kaliszu. W tym samym czasie pełnił funkcję organisty w kilku kaliskich kościołach, równolegle wzbogacał swą wiedzę z zakresu improwizacji organowej i harmonii klasycznej. Również w tym okresie, przez kilka lat, pełnił funkcję dyrygenta chóru kościelnego. Bogaty w tak szerokie doświadczenie podejmuje studia w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Przez pierwszy rok, od 1994 na Wydziale Instrumentalnym i od 1995 roku na Wydziale Jazzu i Muzyki Rozrywkowej w klasie prof.dr. hab. Jacka Niedzieli-Meiry.

Stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, uzyskał 7 czerwca 2017 roku uchwałą Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Tytuł rozprawy doktorskiej: *Muzyka filmowa Bronisława Kapera jako źródło inspiracji w muzyce jazzowej*.

Ocena dorobku artystycznego i naukowego

Z ogromną przyjemnością od wielu lat obserwuję działalność artystyczną dr. Macieja Adamczaka. Pierwszy raz usłyszałem go pod koniec lat 90. w Klubie u Muniaka w Krakowie. Od razu zwrócił moją uwagę jako rzetelny basista hołdujący jazzowemu mainstreamowi. To do dziś jest wyznacznikiem jego gry. Swą ugruntowaną wiedzę konsekwentnie przekuwa w dźwięki. Takie podejście, poszanowanie historii muzyki, nie tylko jazzowej, z wszystkimi konsekwencjami, jest mi szczególnie bliskie. W dzisiejszych czasach coraz częściej słysząc, zwłaszcza z ust młodszych muzyków, głosy o wręcz celowym zrywaniu z tradycją i jej odrzucaniu na rzecz rzekomego tworzenia nowego jazzu, niewiukanego w „stęchliźnie” historii, że posłużę się tak dosadnym określeniem. Nie ukrywam zatem, że tym bardziej cenię grę habilitanta.

Dorobek Macieja Adamczaka jest imponujący, czego odzwierciedlenie znajdujemy w dokumentacji działalności artystycznej. Obejmuje ona setki koncertów oraz dyskografię zarówno przed uzyskaniem stopnia doktora, jak i po, aż do dnia dzisiejszego.

Już w czasie studiów dr Maciej Adamczak aktywnie działał na scenie jazzowej. Zdobywał laury w konkursie Jazz Juniors (1997), brał udział w konkursach na festiwalach Jazz nad Odrą, Pomorska Jesień Jazzowa, współpracował z zespołem Eryka Kulma *Quintessence*. Po ukończeniu studiów zamieszkał w Krakowie, na co bezpośredni wpływ miała ścisła współpraca z legendą polskiego jazzu — charyzmatycznym Januszem Muniakiem, pod którego skrzydłami wychowały się dziesiątki naszych młodych jazzmanów. Poza legendarnym klubem U Muniaka, na Floriańskiej 3 w Krakowie, habilitant koncertował z Januszem Muniakiem w wielu krajach, z nim też nagrał swój pierwszy fonogram *Just Friends* (2001).

Dr Adamczak współpracował z wieloma wybitnymi osobistościami polskiej i zagranicznej muzyki jazzowej, m.in. z Jerzym Milianem, Andrzejem Dąbrowskim, Janem Jarczykiem, Januszem Skowronem, Markiem Bałatą, Tomaszem Szukalskim, Zbigniewem Namysłowskim, Andrzejem Olejniczakiem, Piotrem Wojtasikiem, Robertem Majewskim, Janem Pilchem, Jerzym Małkiem, Joachimem Menclem, Wojciechem Groborem, Grażyną Auguścik, Jorgosem Skoliasem, Agnieszką Wilczyńską, Agą Zaryan, Michałem Tokajem, Dominikiem Wanią, Piotrem Wyleżołem, Pawłem Kaczmarczykiem, Dawidem Lubowiczem, Dawidem Fortuną, Tomaszem Kudykiem, Eddiem Hendersonem, Garym Smulyanem, Kevinem Mahogeny, Nicolasem Simionem i Mino Cinelu.

Na szczególną uwagę zasługuje wieloletnia współpraca dr. Adamczaka z formacją trębacza Tomasza Kudyka New Bone, z zespołami saksofonisty Piotra Barona oraz z wirtuozem akordeonu – Jarosławem Besterem.

Habilitant koncertował m.in. w USA, Dubaju, Kuwejcie, Niemczech, Słowacji, Czechach, Węgrzech, Francji, Austrii, Finlandii, Turcji, Brazylii, Hiszpanii, Rosji, Łotwie i Bułgarii.

Dorobek fonograficzny przed uzyskaniem stopnia doktora:

- Janusz Muniak — *Just Friends* (Not Two, 2001)
- Jerzy Małek — *Gift* (Not Two, 2002)
- New Bone — *Something for now* (Gowi Records, 2004)
- Jerzy Małek — *Spirit of the Time* (JM Records, 2005)
- New Bone — *It's not easy* (Gowi Records, 2009)
- New Bone — *Destined* (CM Records, 2012)
- Piotr Baron — *Jazz na Hrade* (Multisonic, 2012)
- New Bone — *Follow Me* (CM Records, 2014)
- New Bone — *Teatr Witkacego Od-jazz-dowo* (F. F. Folk, 2015)

- Paweł Kaczmarczyk — *Something personal* (Hevhetia, 2015)
- Paweł Kaczmarczyk — *Wars & Kaper Deconstruction* (Hevhetia, 2016)
- NSI Quartet & Dominik Wania — *The Look of Cobra* (Audio Cave, 2017)

Dorobek fonograficzny po uzyskaniu stopnia doktora:

- *To Muniak with love* (Jazz Sound, 2019)
- Adam Kawańczyk — *Miraż* (2019)
- Piotr Baron — *Wodecki Jazz* (Polskie Radio, 2019)
- New Bone — *Longing* (CM Records, 2020)
- Bester Quartet — *Bajgelman. Get to tango* (PWM – Anaklasis, 2020)
- Bester Quartet — *Piazzola Angels* (For Tune, 2021)
- Piotr Baron — *Moniuszko Jazz* (Polskie Radio, 2021)
- Bester Quartet — *Hustle and Bustle* (For Tune, 2022)

Dr Maciej Adamczak jest dosłownie rozchwytywany przez wybitnych liderów, o czym dobitnie świadczy zarówno jego dorobek koncertowy, jak i fonograficzny. Są to dokonania na bardzo wysokim poziomie artystycznym. Jest to świadomy kontrabasista o wielkiej erudycji melodycznej i harmonicznnej, a także o perfekcyjnym timingu. Jego grę cechuje spokój i opanowanie, pewność własnych umiejętności i kompetencji.

Oczywiste jest, że tak bogaty dorobek artystyczny nie jest powodowany potrzebą osiągnięcia kolejnych stopni naukowych, i że jej motor to niepoahamowany imperatyw kreatywności, siła, która czyni nas twórcami.

Udział w konferencjach naukowych:

- Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Dydaktyczna Jazz XXI. Kraków, 2-3 marca 2018
- Udział w koncercie towarzyszącym prezentacji dr. hab. Jakuba Stankiewicza z Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu – *Victor Young, Bronisław Kaper, Henryk Wars. Wkład polskich kompozytorów w rozwój światowej muzyki jazzowej i filmowej*
- II Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Dydaktyczna Jazz XXI". Kraków, 23-24 marca 2022. Odczyt pt. *Duchowość dominikańska i jazz*

Miałem przyjemność uczestniczyć w II Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Dydaktyczna Jazz XXI w 2022 roku i wysłuchać z ogromnym zaciekawieniem wykładu dr. Macieja Adamczaka.

Ocena dorobku dydaktycznego

Po ukończeniu studiów, w latach 2002–2005, dr habilitant był zatrudniony na stanowisku wykładowcy kontrabas i gitary basowej, na studiach zaocznych Wydziału Jazzu i Muzyki Rozrywkowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Od roku 2007 do chwili obecnej, związany jest z Wydziałem Instrumentalnym Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, gdzie od początku istnienia Katedry Jazzu prowadzi klasę kontrabas. Od 2017 roku, po uzyskaniu tytułu doktora, jest zatrudniony na stanowisku adiunkta. W roku 2018 został uhonorowany Nagrodą Rektora III stopnia oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

W swym autoreferacie dr Maciej Adamczak trafnie opisał swoje podejście do dydaktyki. Jego słowa świadczą o głębokiej świadomości bycia nauczycielem. Zacytuję jego słowa: „(...) Ktoś kiedyś powiedział *przestajesz być nauczycielem wtedy, kiedy sam przestajesz się uczyć*. Nieustanne samodoskonalenie uważam więc za sprawę zasadniczą, niezbędną do tego, aby w sposób twórczy i efektywny wykonywać zawód nauczyciela. Edukacja w zakresie muzyki jazzowej dotyczy generalnie kilku płaszczyzn pracy twórczej, są to m.in. rozwijanie warsztatu gry związane z poszerzaniem możliwości technicznych i wykonawczych na instrumencie, poznawanie i utrwalanie repertuaru, studia nad zagadnieniami dotyczącymi rytmiki i harmoniki jazzowej, improwizacji melodycznej, pracy w małych zespołach i big-bandzie czy twórczość kompozytorsko-aranżacyjna”. Nic dodać, nic ująć.

Ocena wskazanego dzieła artystycznego

Dr Maciej Adamczak, jako podstawowe osiągnięcie w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.), stanowiące podstawę ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, przedstawił autorski projekt słowno-muzycznego pt. *Noli me tangere*.

Tytuły utworów:

Veni, Creator Spiritus 3:02	(Raben Maur, opr. Maciej Adamczak)
Łk 8	4:42 (Maciej Adamczak)
Pnp 8	3:13 (Tomasz Samulnik OP)
J 19	3:42 (Maciej Adamczak)
Jezu, Tyś cały	1:26 (Feliks Rączkowski, opr. Maciej Adamczak)
Mt 27	6:58 (Ula Rogala)
PnP 3	5:55 (Maciej Adamczak)
J 20	6:15 (Paweł Bębenek)
Noli me tangere	2:31 (Ula Rogala, Olga Trzebicka)
Mk 16	2:55 (Maciej Adamczak)
Rz 8	2:41 (Tomasz Samulnik OP)
czas łączny:	43:03

Wykonawcy:

Piotr Baron – saksofon tenorowy

Daria Lahotska – sopran

Marcin Wasilewski-Kruk – baryton, przygotowanie i prowadzenie chóru

Maciej Adamczak – kontrabas

Chór Duc in Altum:

soprany: Małgorzata Gadomska, Anna Kanarkiewicz, Łucja Nowak, Bożena Solarz

alt: Bogumiła Kaźmierczak, Weronika Kubiak, Magdalena Rychlak

tenory: Hubert Boćko, Mateusz Solarz

basy: Lech Duraj, Sebastian Król

Nagranie zrealizowano podczas koncertu 8 października 2022 roku w Sanktuarium Matki Bożej Dzikowskiej w Tarnobrzegu.

Noli me tangereto egzemplifikacja fascynacji dr. Macieja Adamczaka. W swym autoreferacie pisze: „Zasadniczym celem projektu pt. *Noli me tangere* jest próba odczytania archetypu postaci Marii Magdaleny oraz jego znaczenia we współczesnym kontekście religijno-kulturowym(...). Maria Magdalena jest bez wątpienia jedną z najbardziej tajemniczych i kontrowersyjnych, a przez to niezwykle intrygujących postaci w Biblii. Kim mogła być naprawdę? Kobieta wykonującą najstarszy zawód świata, żoną Jezusa i matką

Jego dzieci, jak twierdził Dan Brown w książce *Kod Leonarda da Vinci*, czy może umiłowaną uczennicą Chrystusa, równą apostołom, którą mężczyźni częściowo usunęli z kart Ewangelii? Dlaczego powszechnie uważana jest za biblijną femme fatale, z której z czasem uczyniono ikonę popkultury? Co sprawiło, że stała się bohaterką wielu wybitnych obrazów, fresków, dzieł literackich, filmów czy piosenek? (...)”.

W artykule Łukasza P. Skurczyńskiego: *Grzechy Pisma Świętego: krytyka fundamentalistycznej hermeneutyki biblijnej według Johna Shelby'ego Sponga*¹, czytamy: „W kręgach tradycjonalistycznych kobieta bywa również utożsamiana ze źródłem zła istniejącego na świecie. Tak nierzadko nadal rozumiany jest mit o upadku człowieka opisany w Pierwszej Księdze Mojżeszowej: »Na tej opowieści zbudowano cały system teologiczny. Ciągłe mówimy o kobietach jako *kusicielkach* szlachetnych mężczyzn. Kobiety są ciągle *owocem zakazanym*, do którego tęskni męskie ciało«.

Niemniej John Spong zauważa, że w Biblii zawarte jest również antidotum na patriarchalne i mizoginiczne zakusy fundamentalistów. Jest nim postać Marii Magdaleny i rola, jaką odegrała ona w życiu Jezusa i w historii jego zmartwychwstania. Spong zwraca uwagę na etymologię imienia Magdalena, wywodząc ją od zwrotu *magdal edor*, który oznacza wysoką wieżę służącą pasterzom do obserwowania pasących się owiec (Rdz 35,21; Mich 4,8). Imię Maria Magdalena stanowi dla Sponga grę słów oznaczającą Maria Wielka lub Wielka Maria i podkreślającą jej pozycję w chrześcijaństwie. Podobnie jak ksiądz doktor Matthew Fox, Spong zauważa, że chrześcijaństwo przyszłości nie musi się opierać symbolicznie na osobach Piotra (rzymski katolicyzm) i Pawła (protestantyzm), lecz może na Marii Magdalenie: »Taka jest moja wizja. Magdalena jest dla mnie autorytetem. Kościół, który taką wizję przyjmie, zmieni się diametralnie. Kościół, który jej nie przyjmie – umrze! Nie ma innej możliwości«”².

Poruszenie tematu Marii Magdaleny to głos w tak ważnej dziś dyskusji na temat roli i praw kobiet.

Noli me tangere to sakralno-jazzowe misterium. Fascynująca, elektryzująca muzyka. Jest to ten szczególny rodzaj oddziaływania, który skłania do refleksji, zadumy,

---

¹John Shelby Spong, Jack Spong (ur. 16 czerwca 1931, zm. 12 września 2021) – emerytowany amerykański biskup Kościoła episkopalnego. Od 1979 do 2000 był biskupem w Newark, w stanie New Jersey. Teolog liberalny, komentator religijny oraz autor książek. Wzywa do „ponownego przemyślenia wiary chrześcijańskiej z dala od teizmu i tradycyjnych doktryn”. Więcej — https://pl.wikipedia.org/wiki/John_Shelby_Spong

² Rocznik Teologiczny 2015, 57/2, str. 147

https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Rocznik_Teologiczny/Rocznik_Teologiczny-r2015-t57-n2/Rocznik_Teologiczny-r2015-t57-n2-s137-154/Rocznik_Teologiczny-r2015-t57-n2-s137-154.pdf

zastanowienia, spojrzenia inaczej na siebie i otaczający świat. Wykonawcy zdają się być w twórczym transie.

Kontrabas jest może nagrany nieco za daleko, przez co staje się mniej selektywny. Z drugiej jednak strony takie brzmienie czyni go mniej realnym, dodając mu tym samym tajemnicy i niedostępności. Nawet jeśli to niecelowy zabieg a po prostu skutek możliwości technicznych nagrania — summa summarum wychodzi na dobre.

Dr Maciej Adamczak z wielkim spokojem prowadzi całą narrację dzieła. Jego gra nadaje całości sens stabilnym basowym fundamentem. Co jest z jednej strony rezultatem własnych eksperymentów i poszukiwań w zakresie poszerzania sonorystycznych możliwości kontrabasu, z drugiej, konsekwencją przyjętych założeń artystycznych i stylistycznych.

Od strony kompozycyjnej i aranżacyjnej dzieło Macieja Adamczaka to perła chóralistyki.

I wreszcie Piotr Baron, który swą grą przenosi całą muzykę do innego, niedającego się zdefiniować wymiaru. Jego gra to sublimacja najwyższej wrażliwości i liryki. Do tego wszystkiego co jakiś czas dotyka fraz mających czysto jazzowe, wręcz bluesowe korzenie. Niesamowite.

Już w pierwszym utworze, duecie kontrabas i saksofonu, artyści dają wyraźny sygnał, że słuchacz będzie miał do czynienia z czymś naprawdę ważnym i wyjątkowym.

Nikt się nigdzie nie spieszy. Nie ma epatowania techniką ani choćby jednego fragmentu, w którym można odnieść wrażenie komplikowania struktur „na siłę”. Jest tylko najczystsza muzyka.

Tworzenie tej muzyki jest dla Macieja Adamczaka nie jedynie artystycznym, ale również duchowym przeżyciem. Píše: „Jak się wydaje, cennym narzędziem poznawczym, pozwalającym na interpretację wielu symbolicznych treści biblijnych może być uniwersalny język muzyki, który niejako ze swej natury daje możliwość wielopoziomowej międzyludzkiej komunikacji pozawerbalnej i ponad dosłownej”.

Niesamowity wymiar muzyki *Noli me tangere* sprawia, że co by o niej napisać, wydaje się to niewystarczające i przyziemne.

Ocena autoreferatu

Autoreferat dr. Macieja Adamczaka w przeważającej części poświęcony jest szczegółowemu opisowi dzieła artystycznego — *Noli me tangere*. Tak wnikliwy opis świadczy

z jednej strony o świadomości i dojrzałości twórczej, z drugiej o szczerzej autentyczności podejścia do poruszanych treści i zagadnień.

Podziw budzi erudycja habilitanta oraz osobisty i subiektywny charakter autoreferatu.

Konkluzja

Dr Maciej Adamczak to kontrabasista kompletny. Jest dojrzałym, świadomym własnej wartości artystą, konsekwentnie eksplorującym wytyczone przez siebie przestrzenie poszukiwań.

Wskazane dzieło artystyczne niniejszego postępowania to muzyka wyjątkowa. Niesie ona ukojenie w dzisiejszym krzyczącym agresją coraz okrutniejszym świecie. Zdaje się wręcz swego rodzaju reakcją na tę przemoc. Daje możliwość „wielopoziomowej międzyludzkiej komunikacji pozawerbalnej i ponad dosłownej”.

Poddana wnikliwej analizie dokumentacja potwierdza duże zaangażowanie i aktywność dr. Macieja Adamczaka, którego wkład w rozwój gry na kontrabasie stanowi podstawę do ubiegania się o przyznanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Tym samym stwierdzam, że przedstawiony dorobek spełnia wymagania określone w art. 219 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.)

Osiągnięcia Pana dr. Macieja Adamczaka przyjmuję.

dr hab. Mariusz Bogdanowicz, prof. UMCS